

Geen reden tot paniek Hans Oerlemans te gast bij deBuren

De Nederlandse professor Hans Oerlemans is duidelijk niet onvoorbereid naar Brussel gekomen. Enthousiast vraagt hij meteen aan gastheer Joël De Ceulaer of hij mag inleiden met een korte presentatie. Een ingewikkelde wetenschappelijke uiteenzetting werd het niet. Oerlemans vindt het belangrijk dat het publiek letterlijk kan 'zien' waar hij zich mee bezig houdt en waar hij het allemaal voor doet.

We krijgen een reeks foto's te zien van de Morteratschgletsjer in Zwitserland, waar Oerlemans een weerstation staan heeft en af en toe zelf naartoe gaat om metingen te noteren. Wat een avontuurlijk beroep, denkt het publiek, maar Oerlemans relativeert al snel dat zulke uitstapjes één procent uitmaken van zijn beroepsactiviteiten. De overige 99% spelen zich achter een bureautje af.

Oerlemans vertelt begeistert en doet dat in mensentaal - het publiek is al 'verkocht' nog voor het echte gesprek moet beginnen. Joël De Ceulaer, vaste vraagsteller voor de reeks Homo Universalis, wil het eerst over de klimaatproblematiek hebben.

Is er een consensus onder wetenschappers over de oorzaak van klimaatverandering?

"Nee. Het blijft een constant debat, dat overigens veel genuanceerder wordt gevoerd dan hoe het in de media wordt voorgesteld. Het is vooral heel moeilijk vast te stellen hoe groot het aandeel is van de mens. Is dat 20%, 50% of 80%? De wetenschap kan dat vandaag niet zeggen. Hoe dan ook; ik ben voorstander van groene energie en het verminderen van de CO₂ - uitstoot: het zogeheten voorzorgsprincipe. Ik weiger echter te geloven in de doemscenario's van de 'believers. Vandaag zijn er echt belangrijker wereldproblemen die best meer aandacht en geld mogen krijgen: de honger in de wereld, de aidsproblematiek in Afrika. Evenmin wil ik me associëren met de dissidenten of non-believers. Die hebben vaak een andere, politieke agenda."

U bent meteoroloog. Hoe zit dat met weers - en klimaatvoorspelling? Hoe accuraat is dat? Krijgen we dit jaar een warme zomer?

"Zoals je misschien al gemerkt hebt, is het vooral de weersvoorspelling voor de eerstvolgende dag die vaak niet klopt. Dag 2, 3 en 4 zijn altijd veel makkelijker te voorspellen. Of het een warme zomer wordt, dat is onmogelijk te zeggen. Er zijn te veel factoren waarmee je rekening moet houden en waar je een aantal maanden op voorhand nog geen weet van kan hebben. Wat klimaatvoorspellingen betreft - dat is een andere zaak. Dat gaat over een veel langere termijn en er spelen meer en heel andere processen mee, zoals de dynamica in de atmosfeer. Wat we wel kunnen zeggen over de komende eeuw, is dat het op aarde gemiddeld 3° C warmer zal worden en de zeespiegel zal blijven stijgen, nog sneller dan de afgelopen eeuw. Maar je kan geen doemscenario's voorspellen. Met de huidige stand van de wetenschap valt er echt niets te zeggen over wat er met de grote wateren zal gebeuren. In ieder geval denk ik dat er geen extreme veranderingen te verwachten zijn."

Maar waar komt die alarmistische sfeer dan vandaan? Het is toch vooral die kant die aan bod komt in de brede media.

"Dat wordt in de hand gewerkt door wetenschappelijke publicaties in vooraanstaande tijdschriften als Nature en Science. Die vakbladen pakken liever uit met onderzoeksresultaten die opvallen. De extreme voorspellingen zijn dus vaak grotere kanshebbers. Omdat een publicatie in zo'n tijdschrift heel wat prestige kent, zijn het ook die wetenschappers die meer

aandacht krijgen in de bredere media en die meer of sneller geld krijgen voor verder onderzoek. Er is evenwel heel wat wetenschappelijk onderzoek dat de opwarming van de aarde en het smelten van de ijskappen in een meer relativerend daglicht stelt. Het probleem is dat zo'n onderzoek minder spectaculair oogt, minder gepubliceerd wordt en dus minder aandacht krijgt."

Naast gletsjers bent u ook gespecialiseerd in ijstijden. Staan we vandaag aan het begin van een nieuwe ijstijd?

"Volgens mij niet. Niets wijst daar ook op. Een nieuwe ijstijd mogen we pas verwachten over hoogstens 40.000 jaar. Dan zal de mens als soort overigens niet meer bestaan."

Hans Oerlemans was absoluut op zijn plaats in de reeks Homo Universalis. De professor wilde aan het einde van het gesprek graag het misverstand uit de wereld helpen dat wetenschappers saaie mensen zijn die zich enkel met cijfertjes bezighouden. Wetenschap is volgens hem een creatief beroep. Hij vergelijkt zijn bezigheden zelfs met kunst. Ook daar heb je een open geest nodig, zin voor creativiteit en een blijvende verwondering over de wereld rondom je. Wetenschappers zijn bezielde, creatieve geesten. Het is de politiek die de wetenschap wil programmeren. Zij willen de harde feiten, en het liefst in hun voordeel.

Het was ook duidelijk dat Oerlemans geen vakidoot is. Naast zijn wetenschappelijk werk is hij een passioneel amateur-musicus. Hij speelt gitaar, volgt zangles en is bescheiden violist in het orkest van zijn dorp. Het was ook opvallend hoe hij zijn liefde voor kunst en muziek met dezelfde begeestering verkondigde en verdedigde als zijn liefde voor de wetenschap.

Oerlemans leerde ons iets bij over gletsjers, weerberichten en klimaatvoorspellingen, maar liet tegelijkertijd ook de mens achter de wetenschapper zien. Hij wordt gedreven door een constante verwondering over de wereld rondom zich en dat inspireert hem niet alleen als wetenschapper, maar ook als mens.

Pieter De Praetere, deBuren, 20.03.2008